

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО МИСЛЕННЯ ФАХІВЦЯ

Все життя особистості, її діяльність і поведінка так чи інакше пов'язані з її світоглядом. Світогляд – сукупність поглядів людини на світ і місце в ньому. Одним з найбільш значущих явищ, які людина пропускає через свій світогляд, є його професійна діяльність, і, зокрема, професійне мислення. Професійне мислення – мисленнєва діяльність, що спрямована на розв'язання професійних задач у певній галузі. Специфіка професійного мислення залежить від завдань, що постають перед фахівцями, від розвиненості професійного мислення залежать якість професійної діяльності та рівень професіоналізму.

Світогляд фахівця визначає не тільки загальну оцінку його професійної діяльності, але значною мірою і її конкретику - ті методи, норми і правила мислення і практичних дій, які він використовує в трудовій сфері. Всі вони, так чи інакше, базуються на тих знаннях, якими володіє фахівець, і на наявному у нього практичному досвіді. Найвиразніше рівень культури діяльності будь-якого фахівця проявляється в стилі професійного мислення - стійкій системі принципів, правил і норм теоретико-практичного мислення, направлених на трудову діяльність. Можна виявити деяку залежність: чим більш стандартні, шаблонні завдання вирішує фахівець, тим частіше він звертається до звичних для нього емпіричних знань і практичних навичок; і навпаки, чим більш нестандартна проблема, яка постала перед ним (наприклад, правильно оцінити нові факти і узагальнити їх), тим більше необхідне йому теоретичне, методологічне і філософське знання.

Справжній майстер своєї справи повинен бути і своєрідним "практичним філософом", тобто володіти певною системою філософських знань і вміти застосовувати їх для аналізу найрізноманітніших ситуацій - життєвих, професійних, громадських. Тому в стилі його мислення має бути "філософське ядро" - комплекс філософсько-методологічних приписів, що орієнтують фахівця в його активній трудовій діяльності. Аналіз професійного мислення показує, що

в його різних типах можна виявити деякі загальні філософські принципи і установки. До основних з них можна віднести наступні: принцип об'єктивності, принцип всебічності, принцип історизму, принцип суперечливості, принцип "людинорозмірності".

Список філософсько-світоглядних регуляторів діяльності фахівця можна продовжувати - адже практично будь-яке положення філософської теорії володіє методологічним потенціалом. Важливо підкреслити лише головне - саме філософська культура робить професійне мислення фахівця творчим, розкутим, критичним, надає йому додаткові "ступені свободи" і робить професіонала самобутньою особистістю, здатною до самостійного вибору необхідних дій і неординарних рішень проблем, що стоять перед ним.

Особливості професійного мислення залежать від тих задач, що розв'язуються фахівцями, але якість саме професійної діяльності чи рівень професіоналізму фахівця залежать від розвиненості його професійного мислення, на яке має значний вплив філософське мислення людини, її світогляд. Професійне мислення може виявлятися у формі розуміння діяльності, що виконується, у формі творчого розв'язання незнайомих професійних задач. Такі прояви професійного мислення в діяльності будь-якого спеціаліста пов'язані нерозривно між собою, бо розуміння робочого процесу – важлива умова самостійного успішного розв'язання завдань професійного спрямування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Енциклопедія освіти / [гол. редактор В.Г. Кремень] / Акад. пед. Наук України. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с. – С. 356.
2. Іванова Н. В. Феноменологія мислення: гнозис, креатив, особистість : монографія / Н. Іванова. – Луцьк : Твердиня, 2015. – 363 с.
3. Професійна освіта: тлумачний словник / [уклад. І.М.Забіяка та ін.; за ред. І.М.Забіяка]. – К. : Арій, 2007. – 510 с.